

ศักยภาพการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี

ประเภทอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของจังหวัดราชบุรี ในส่วนของกิจกรรมด้านอุตสาหกรรม พบว่าอุตสาหกรรมการผลิตเป็นสาขาการผลิตที่มีความสำคัญต่อจังหวัดราชบุรีเป็นอย่างยิ่ง เมื่อศึกษาในรายละเอียดจะพบว่ามีอุตสาหกรรม 5 ประเภท ที่มีความสำคัญ คือ อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมต่อตัวถังรถยนต์ อุตสาหกรรมผลิตโอ่งมังกร อุตสาหกรรมไม้หิน อุตสาหกรรมทอผ้า ซึ่งเมื่อพบว่าอุตสาหกรรมทั้ง 5 ชนิด มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาจังหวัดราชบุรีแล้ว ผู้วิจัยจะได้ศึกษาในรายละเอียดเพิ่มเติมในการตรวจสอบว่าอุตสาหกรรมทั้ง 5 ประเภท นั้นมีศักยภาพที่จะพัฒนาต่อไปได้มากน้อยเพียงใด และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่จังหวัดราชบุรีเพียงใด โดยจะทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดราชบุรี เพื่อที่จะทราบถึงอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ เมื่อนำมาวิเคราะห์ที่เชื่อมโยงกับศักยภาพของพื้นที่ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดราชบุรี โดยออกไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ซึ่งมีหัวหน้าหน่วยงานดังนี้

1. อุตสาหกรรมจังหวัดราชบุรี
2. พาณิชย์จังหวัดราชบุรี
3. แรงงานจังหวัดราชบุรี
4. ผู้จัดการธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
5. ผู้จัดการธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
6. ผู้จัดการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
7. ผู้จัดการธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
8. ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส)
9. นายอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
10. นายอำเภอเมืองฯ จังหวัดราชบุรี
11. นายอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
12. นายอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

13. นายอำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี

14. สรรพากรจังหวัดราชบุรี

โดยผู้เชี่ยวชาญจะเป็นให้ลำดับความสำคัญของอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพโดยจะมีการให้คะแนน เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าอุตสาหกรรมใดมีศักยภาพที่จะพัฒนาต่อไป โดยผู้เชี่ยวชาญจะใช้หลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ ในการพิจารณา

1. ที่ตั้ง แหล่งที่ตั้งโรงงานที่มีความเหมาะสม (The Optimum Location) จะมีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม เพราะจะได้เปรียบในทำเลที่ตั้ง อาทิ เป็นบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวก มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ มีการติดต่อสื่อสาร ฯลฯ

2. วัตถุดิบ มีความสำคัญต่อที่ตั้งอุตสาหกรรม เนื่องจากวัตถุดิบมีความผันแปรในทางพื้นที่ในด้านชนิด ลักษณะ ปริมาณ และคุณภาพพัฒนาการโครงข่ายการขนส่ง และระบบการขนส่งที่ทันสมัย ทำให้การเคลื่อนย้ายวัตถุดิบสะดวกขึ้น

3. แรงงาน โดยทั่วไปความต้องการแรงงานของอุตสาหกรรมแต่ละประเภทมักมีความแตกต่างกัน ทั้งในแง่จำนวน ประเภทแรงงาน คุณลักษณะของแรงงาน ในตนเองเดียวกัน อุทานแรงงาน ในแง่จำนวนประเภท และคุณลักษณะของแรงงานในแต่ละพื้นที่ก็อาจมีความแตกต่างกัน ปัจจัยแรงงานจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีบทบาทต่อการกำหนดที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ปัจจัยแรงงานนี้สามารถพิจารณาได้ในแง่ของปัจจัยแรงงานหาง่ายและปัจจัยค่าจ้างแรงงานโดยแหล่งที่หาแรงงานได้ง่ายนั้นเอื้อต่อการเป็นที่ตั้งโรงงาน เพราะช่วยให้สะดวกต่อการหาแรงงานมาทำงาน และแหล่งที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำ ช่วยให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าแหล่งที่มีค่าจ้างแรงงานสูง ก็คือเป็นแหล่งที่ตั้งที่มีข้อได้เปรียบในการเป็นที่ตั้งโรงงานเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามในด้านปัจจัยแรงงานมีประเด็นอื่น ๆ ที่มีความสำคัญและควรถูกนำมาพิจารณาร่วมด้วย ได้แก่ คุณภาพด้านผลผลิตของแรงงาน (PRODUCTIVITY) ความเชื่อถือได้ (RELIABILITY) และแรงงานสัมพันธ์ (LABOUR RELATIONS) เป็นต้น

4. ตลาด ในที่นี้ตลาดหมายถึง พื้นที่ที่ประกอบด้วยผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าอุตสาหกรรม ผู้บริโภคอาจเป็นเอกัตบุคคลหรือสถานประกอบการอุตสาหกรรมด้วยกันเองก็ได้ขอบเขต และขนาดของตลาด เกี่ยวข้องกับประเภทของสินค้าที่ตั้งและขนาดของผู้บริโภค ลักษณะสินค้าที่อุตสาหกรรมผลิตออกมามีผลต่อการเลือกที่ตั้งให้อยู่ใกล้ตลาด กรณีที่กรรมวิธีการผลิตทำให้น้ำหนักสินค้าเพิ่ม (WEIGHT GAIN) เช่น อุตสาหกรรมเครื่องตี หรือกรณีที่การขนส่งสินค้าสำเร็จรูปทำได้ยากกว่าการขนส่งวัตถุดิบ เพราะแตกหักหรือเสียได้ง่าย เช่น ไม้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรม

บางประเภท เลือกไปตั้งในแหล่งตลาด เพราะต้องการอยู่ใกล้ผู้บริโภค เช่น อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกาย เป็นต้น

5. ทุน ทุนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของอุตสาหกรรมโดยจะใช้ทุนในการประกอบการ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาอุตสาหกรรมใดมีการลงทุนที่เหมาะสมที่จะพัฒนาได้เพียงใด

6. ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรมใดที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมย่อมจะเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่จะพัฒนา

7. ผลผลิต อุตสาหกรรมที่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพย่อมจะถือว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ

8. การขยายตัว อุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูงหรือแนวโน้มที่จะมีการขยายตัวในอนาคต ย่อมถือว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ

จากการวิเคราะห์ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้ผลดังตารางที่ 5.1 คือ อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ ทำกระดาษเหนียว และกระดาษเขียน (บริษัท เยื่อกระดาษสยาม จำกัด บริษัทไทยซีทีเอ็มพี จำกัด บริษัทสยามกราฟต์ อุตสาหกรรม จำกัด และบริษัทภัณฑ์กระดาษไทย จำกัด) มีความเด่นชัดเป็นอันดับ 1 (อำเภอบ้านโป่ง)

- โรงงานต่อตัวถังรถยนต์, รถโดยสาร และรถบรรทุก เด่นชัดเป็นอันดับ 2 (อำเภอบ้านโป่ง)

- โรงงานผลิตโอ่งมังกร และเครื่องปั้นดินเผา เด่นชัดเป็นอันดับ 3 (อำเภอเมือง เป็นส่วนใหญ่)

- โรงงานไม้ บดย่อยหิน เด่นชัดเป็นอันดับ 4 (ปัจจุบันอยู่อำเภอปากท่อ)

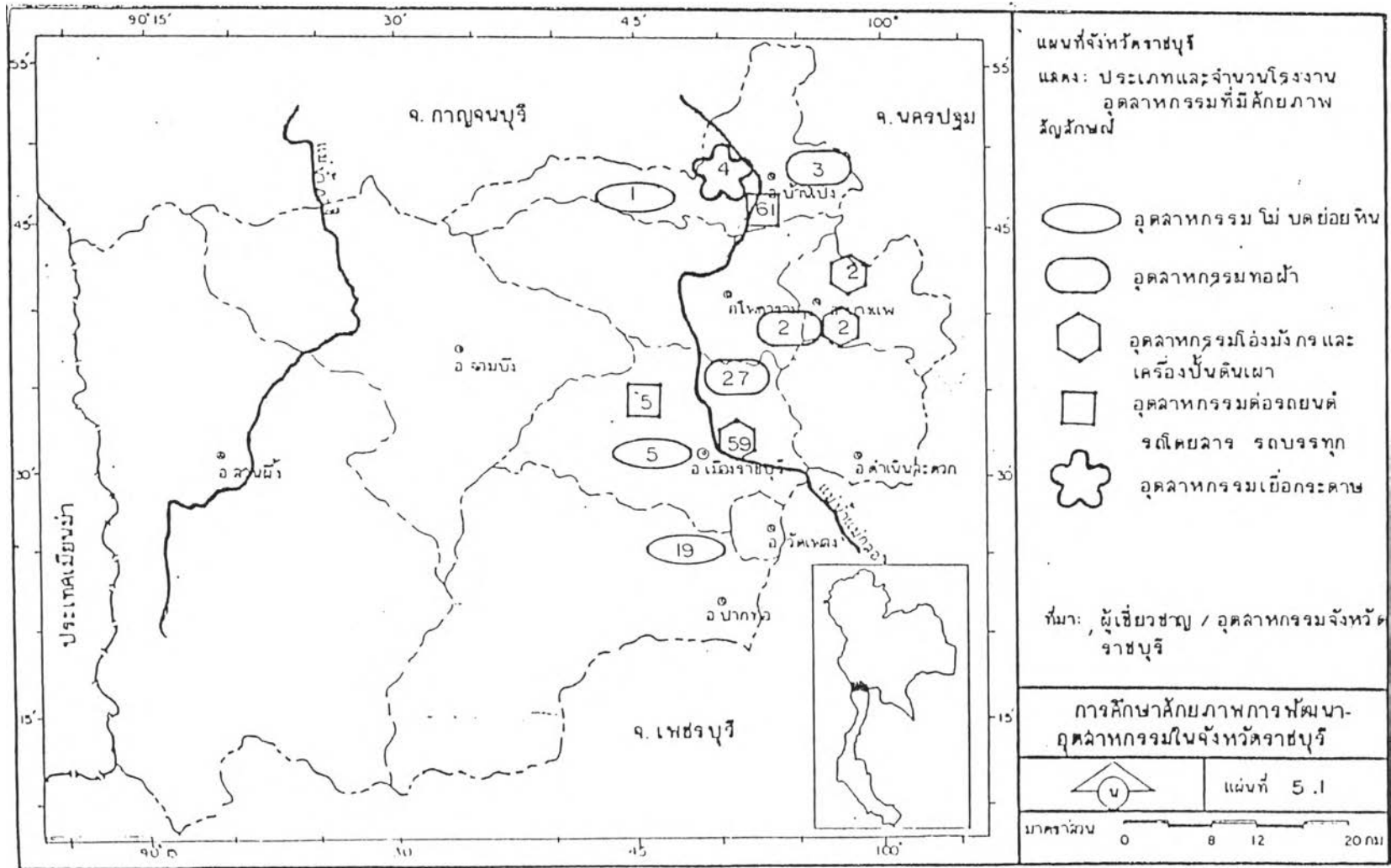
- โรงงานทอผ้า เด่นชัดเป็นอันดับ 5 (ปัจจุบันอำเภอโพธาราม)

ตารางที่ 5.1 แสดงข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญในจังหวัดราชบุรี

อันดับ	ประเภทอุตสาหกรรม ปัจจัย	ที่ตั้ง	วัตถุดิบ	แรงงาน	ตลาด	ทุน	ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	ผลผลิต	การขยายตัว	รวมคะแนน
1	เยื่อกระดาษ กระดาษเหนียว กระดาษเขียน	70	65	65	50	70	60	65	65	510
2	ต่อตัวถังรถยนต์ รถโดยสาร รถบรรทุก	65	65	65	60	65	65	60	60	505
3	ผลิตโอ่งมังกร และเครื่องปั้นดินเผา	65	70	60	65	65	60	50	60	495
4	ไม้ บด ย่อยหิน	50	65	55	60	50	50	60	60	445
5	ทอผ้า	50	70	60	60	50	60	50	50	440

จากตาราง 5.1 พบว่าอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญในจังหวัดราชบุรี ตามทัศนะผู้เชี่ยวชาญพบว่า อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ ทำกระดาษเหนียว และกระดาษเขียน ได้รับการยอมรับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและมีความสำคัญ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีเกณฑ์ในการให้ความสำคัญและชี้ว่าอุตสาหกรรมใดมีศักยภาพ โดยใช้เกณฑ์ด้านเงินลงทุน, จำนวนแรงงานและผลที่มีต่อภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดราชบุรี โดยได้คะแนนถึง 510 คะแนน รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมต่อตัวถังรถยนต์ รถโดยสารและรถบรรทุก อุตสาหกรรมผลิตโอ่งมังกร และเครื่องเคลือบดินเผา อุตสาหกรรมไม้บดย่อยหิน อุตสาหกรรมทอผ้า ซึ่งได้คะแนน 505, 495, 445, 440 คะแนนตามลำดับ

ซึ่งสาขาการผลิตทั้ง 5 ประเภทเป็นอุตสาหกรรมที่น่าสนใจและมีความสำคัญต่อจังหวัดราชบุรีเป็นอย่างมาก และต่อไปนี้จะเป็นการศึกษาหาศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดราชบุรี ที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมอุตสาหกรรมทั้ง 5 ประเภท ตลอดจนแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมทั้ง

5 ประเภทต่อไป

ศักยภาพของพื้นที่

จากการศึกษาข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดราชบุรี พบว่าพื้นที่ในจังหวัดราชบุรี มีศักยภาพเหมาะสมที่จะประกอบการอุตสาหกรรมเนื่องจาก

1. ปัจจัยด้านการเข้าถึง

1.1 การคมนาคม มีเส้นทางคมนาคมได้ 3 ทาง คือ ทางเรือ ทางรถยนต์ และทางรถไฟ การคมนาคมทางเรือต้องใช้เวลาอันไม่เป็นที่นิยมของประชาชน มีการใช้ในบางท้องที่ซึ่งอยู่ติดลำน้ำแม่กลอง เช่น อำเภอบ้านโป่ง ไพราราม ดำเนินสะดวก และอำเภอเมือง การขนส่งทางน้ำไปกรุงเทพฯ มีเป็นครั้งคราว การคมนาคมขนส่งที่สำคัญในปัจจุบันจึงเป็นทางรถยนต์และทางรถไฟเท่านั้น ทางรถยนต์แบ่งเป็นทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด ทางหลวงท้องถิ่น และทางหลวงชนบท แต่ละเส้นทางสามารถเชื่อมติดต่อในการคมนาคมและขนส่งได้สะดวกทุกอำเภอ เส้นทางระหว่างจังหวัดถึงอำเภอเป็นถนนลาดยางทุกสาย เส้นทางถนนในความรับผิดชอบของส่วนราชการ เช่น แขวงทางหลวง รพช. รวม 110 เส้นทาง ระยะทางบำรุงรักษายาวรวมประมาณ 1,439 กม. แยกเป็นสภาพผิวทางลาดยาง 932 กม. และเป็นลูกรัง 507 กม. มีเส้นทางติดต่อระหว่างจังหวัดและระหว่างกับอำเภอ ที่สำคัญดังนี้

1.1.1 เส้นทางติดต่อระหว่างจังหวัด

1.1.1.1 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) เป็นเส้นทางสายประธานหลักติดต่อระหว่างจังหวัดในภาคกลางไปภาคใต้ ผ่านอำเภอบ้านโป่ง ไพราราม ดำเนินสะดวก เมืองราชบุรี และปากท่อ ต่อบึงจังหวัดเพชรบุรี และภาคใต้ ระยะทาง กรุงเทพฯ - ราชบุรี ประมาณ 100 กม.

1.1.1.2 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35(ธนบุรี-ปากท่อ) แยกจากถนนเพชรเกษมที่ตำบลวังมะนาว อำเภอปากท่อ ใช้เป็นเส้นทางติดต่อจังหวัดสมุทรสงคราม สมุทรสาคร และกรุงเทพมหานคร

1.1.1.3 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 (บ้านโป่ง-กาญจนบุรี) แยกจากถนนเพชรเกษมที่ กม.66 ผ่านบ้านโป่ง ท่ามะกา ท่าม่วง แล้วไปจังหวัดกาญจนบุรี

1.1.1.4 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325(บางแพ-สมุทรสงคราม) แยกจากถนนเพชรเกษมที่ กม.83 ผ่านอำเภอบางแพ ดำเนินสะดวก แล้วต่อบึงจังหวัดสมุทรสงคราม

1.1.1.5 ทางรถไฟสายใต้จากกรุงเทพมหานคร ผ่านอำเภอบ้านโป่ง โพธาราม อำเภอเมือง ปากท่อ ระยะทางรถไฟผ่านจังหวัดประมาณ 65 กิโลเมตร ต่อไปจังหวัด เพชรบุรีและภาคใต้ มีเส้นทางแยกที่ชุมทางหนองปลาดุกไปจังหวัดสุพรรณบุรีและไปจังหวัดกาญจนบุรี

1.1.2 เส้นทางติดต่อภายในจังหวัด

1.1.2.1 ทางหลวงจังหวัดสาย 3087 (ราชบุรี-จอมบึง) ระยะทางประมาณ 30 กม. จากอำเภอจอมบึงต่อไปยังอำเภอสวนผึ้งอีก 30 กม.

1.1.2.2 ทางหลวงจังหวัดสาย 3089 (เขาสูง-เบิกไพร-บ้านโป่ง) ระยะทางประมาณ 46 กม. ติดต่อระหว่างอำเภอเมืองกับบ้านโป่ง

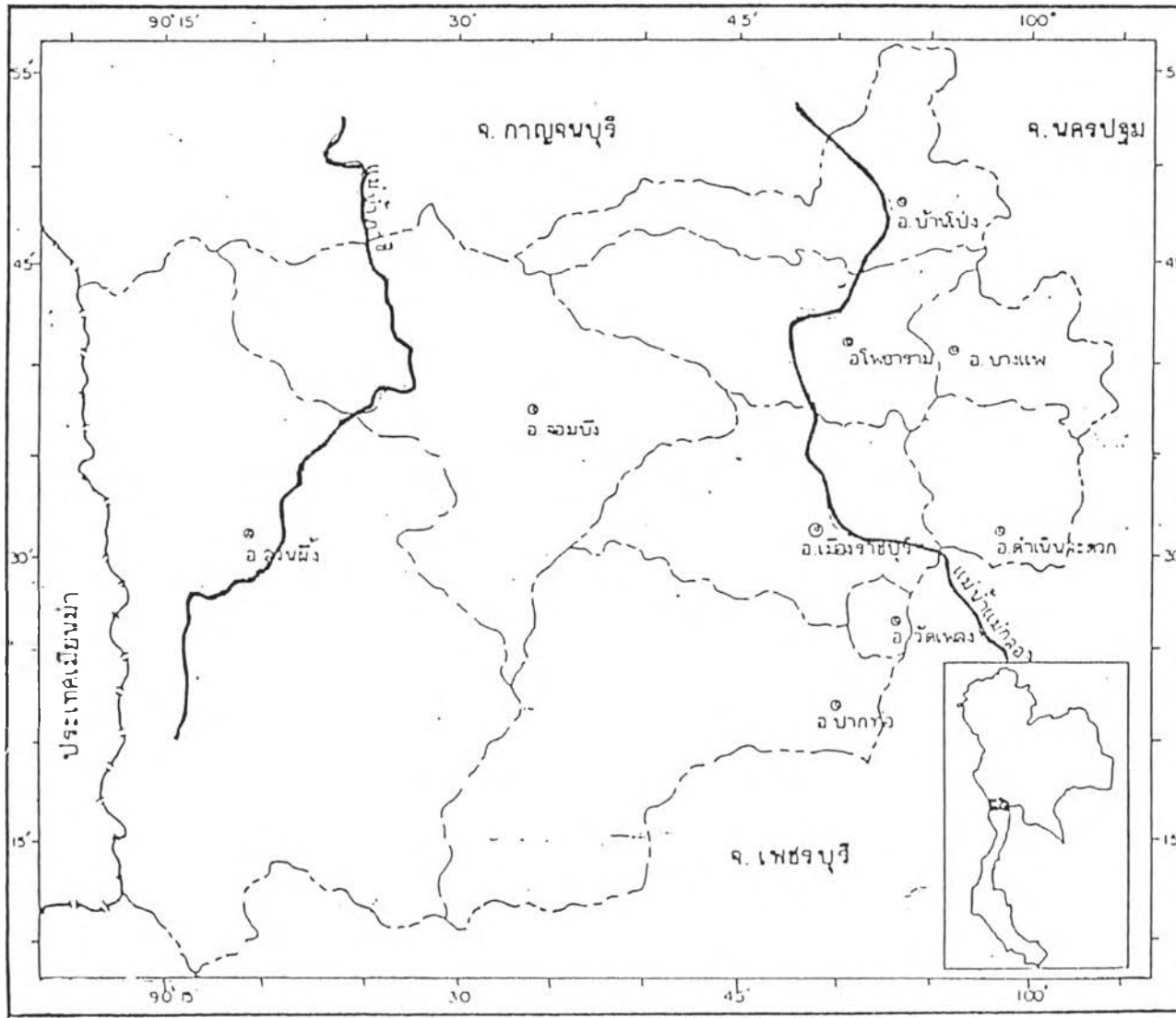
1.1.2.3 ทางหลวงจังหวัด สายราชบุรี-วัดเพลง ระยะทางประมาณ 13 กม. ติดต่อระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอวัดเพลง

1.1.2.4 เส้นทางระหว่างอำเภอกับตำบลและหมู่บ้านส่วนใหญ่มีสภาพเป็นถนนลูกรังแต่ใช้ได้ทุกฤดูกาลยกเว้นบางท้องที่ในอำเภอสวนผึ้งและจอมบึง ที่มีปัญหาการคมนาคมบ้างในช่วงฤดูฝน

2. บัณฑิตด้านการขนส่ง

เส้นทางเดินรถและอัตราค่าโดยสาร จังหวัดมีเส้นทางเดินรถ และอัตราค่าโดยสารทั้งทางรถยนต์และทางรถไฟ สายสำคัญดังนี้

	<u>ชื่อเส้นทางรถยนต์</u>	ระยะทาง (กม.)	ค่าโดยสาร (บาท)
	ติดต่อระหว่างจังหวัด		
สาย 76	กรุงเทพฯ-ราชบุรี (ปรับอากาศ)	100	54
สาย 76	กรุงเทพฯ-ราชบุรี (ธรรมดา)	100	30
	ราชบุรี-นครปฐม	42	12
สาย 73	กรุงเทพฯ-เพชรบุรี (ตลอดสาย)	166	35
	ราชบุรี-เพชรบุรี	54	13
สาย 77	กรุงเทพฯ-โพธาราม	85	19
สาย 78	กรุงเทพฯ-ดำเนินสะดวก	109	24
สาย 82	กรุงเทพฯ-บ้านโป่ง	78	18
สาย 415	ราชบุรี-สมุทรสงคราม (สายเก่า)	49	13
สาย 461	ราชบุรี-กาญจนบุรี	94	21
สาย 471	ราชบุรี-สมุทรสงคราม (ธนบุรี-ปากท่อ)	45	12

แผนที่จังหวัดราชบุรี
 แสดง: เส้นทางแม่น้ำ
 สัญลักษณ์
 แม่น้ำ

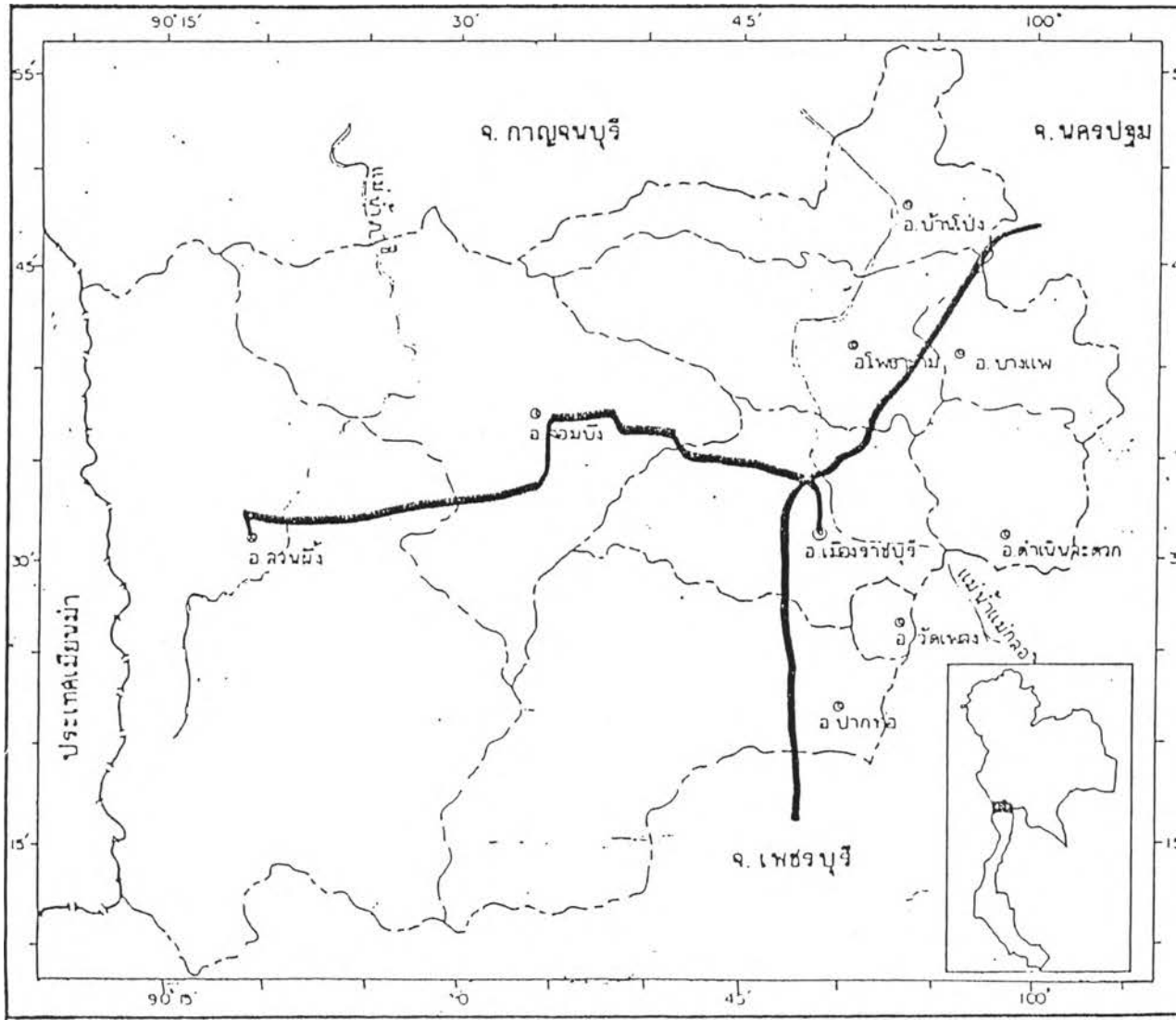
ที่มา: สำนักผังเมือง

การศึกษาศักยภาพการพัฒนา
 อุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี

แผนที่ 5.2

แผนที่จังหวัดฉะเชิงเทรา
 และคง: เส้นทางถนนหลัก
 สัญลักษณ์
 ถนน
 ที่มา: สำนักผังเมือง

การศึกษาศักยภาพการพัฒนา
 อุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา

แผนที่ 5.3

มาตราส่วน 0 8 12 20 กม

ติดต่อภายในจังหวัด

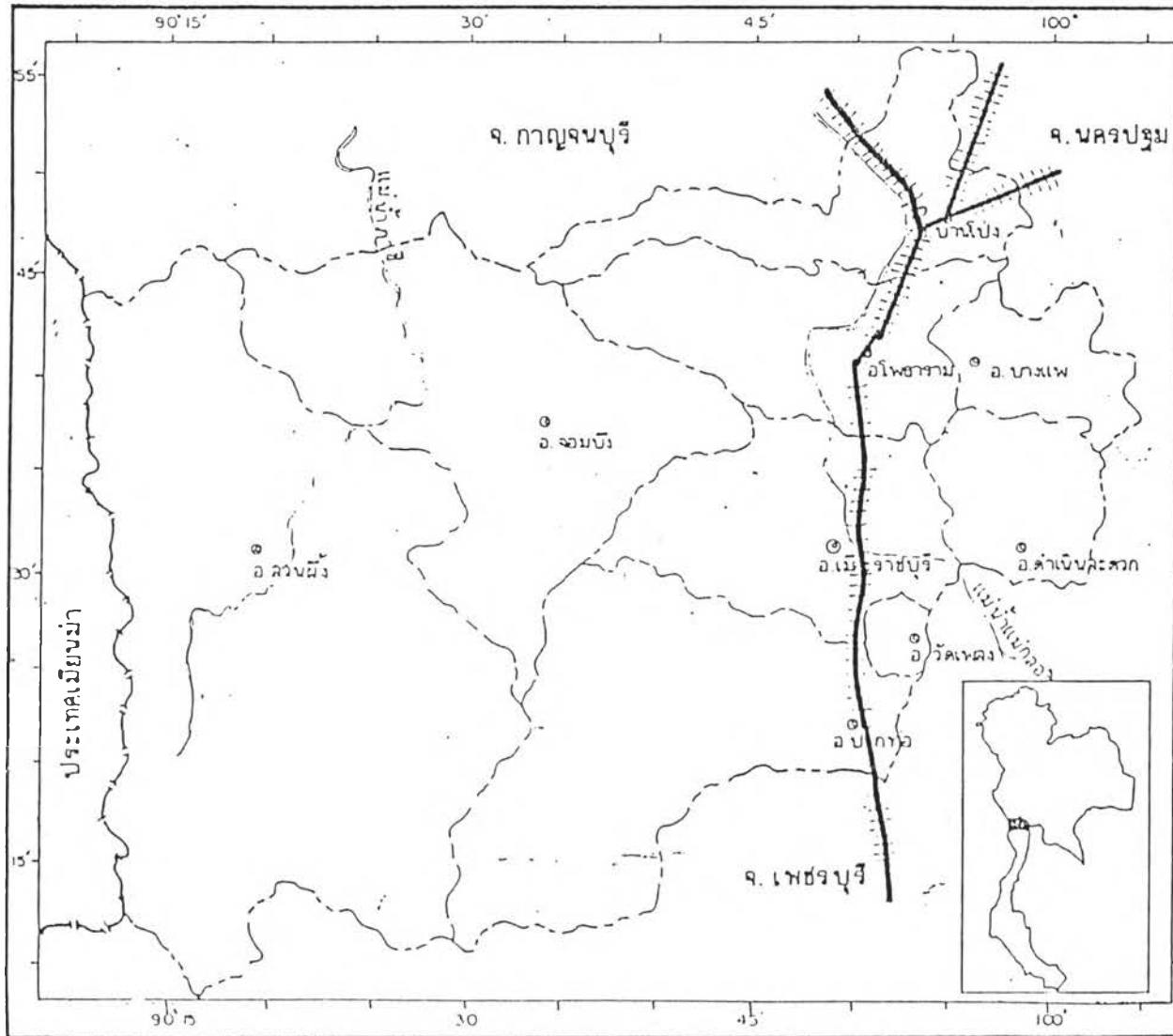
สาย 1731	ราชบุรี-จอมบึง	30	8.50
	ราชบุรี-โป่งกระทิง	80	22.50
สาย 1732	ราชบุรี-ปากท่อ	22	9.00
สาย 1733	ราชบุรี-ดำเนินสะดวก	46	13.50
สาย 8143	ราชบุรี-วัดเพลง (บ้านหนองเสือ)	34	9.00
สาย 8153	โพธาราม-ดำเนินสะดวก	29	8.00
สาย 8154	ราชบุรี-บ้านโป่ง	50	14.00

ทางรถไฟ	ระยะทาง (กม.)	ราคารถชั้น 2	ราคารถชั้น 3
กรุงเทพฯ-ราชบุรี	100	52	25
ราชบุรี-นครปฐม	52	22	11
-เพชรบุรี	51	22	11
-บ้านโป่ง	32	14	7
-โพธาราม	18	8	4
-ปากท่อ	24	9	4

3. ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน

3.1 โทรศัพท์ ในปี 2535 องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยได้ติดตั้งระบบโทรศัพท์ครอบคลุมพื้นที่ครบ 9 อำเภอ มีชุมสายให้บริการแก่ประชาชน 9 ชุมสาย รวมเลขหมายทั้งสิ้น 12,775 เลขหมาย ดังนี้

- 3.1.1 ชุมสายโทรศัพท์ราชบุรี รับผิดชอบภายในอำเภอเมืองราชบุรี (มี 5,387 เลขหมาย) อำเภอวัดเพลง (100 เลขหมาย) และอำเภอสวนผึ้ง (8 เลขหมาย)
- 3.1.2 ชุมสายโทรศัพท์บ้านโป่ง รับผิดชอบในเขตอำเภอบ้านโป่ง (มี 2,596 เลขหมาย)
- 3.1.3 ชุมสายโทรศัพท์โพธาราม รับผิดชอบภายในเขตอำเภอโพธาราม (มี 2,134 เลขหมาย)
- 3.1.4 ชุมสายโทรศัพท์ดำเนินสะดวก รับผิดชอบในเขตอำเภอดำเนินสะดวก (มี 1,392 เลขหมาย)
- 3.1.5 ชุมสายโทรศัพท์ปากท่อ รับผิดชอบในเขตอำเภอปากท่อ (มี 463 เลขหมาย)

แผนที่จังหวัดราชบุรี
 แสดง: เส้นทางรถไฟ

สัญลักษณ์

+++++ ทางรถไฟ

ที่มา: สำนักงานผังเมือง

การศึกษาค้นคว้าภาพการพัฒนา
 อุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี

แผนที่ 5-4

มาตราส่วน 0 8 12 20 กม

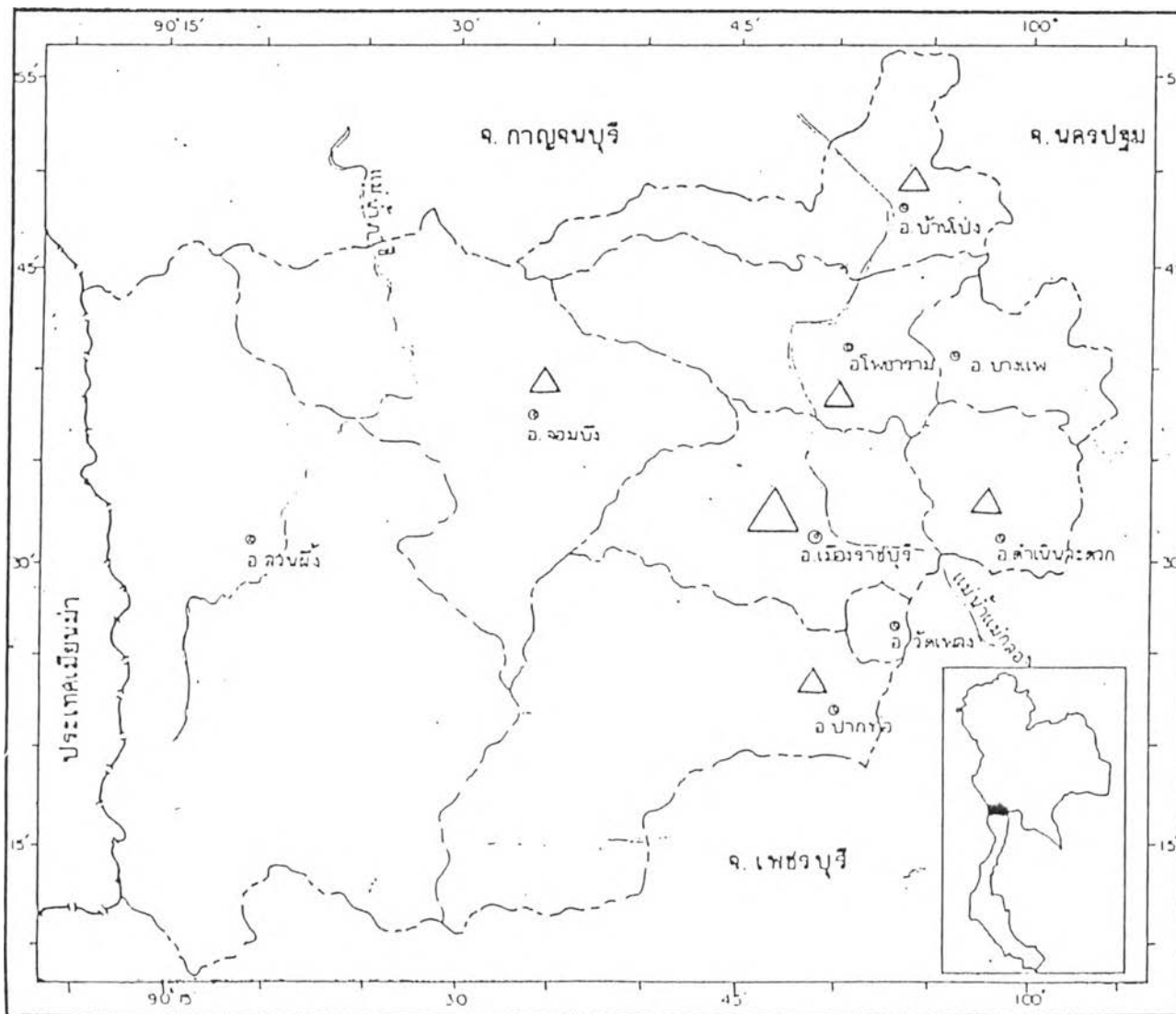
3.1.6 ชุมสายโทรศัพท์จอมบึง รับผิดชอบภายในเขตอำเภอจอมบึง (มี 431
เลขหมาย)

นอกจากนี้ยังมีโทรศัพท์ทางไกลสาธารณะ ระดับตำบล 24 ตำบล (มี 26 เลข
หมาย) และยังมีบริการวิทยุคมนาคมโดยมีช่องสัญญาณ 16 ช่อง เอกชนขอใช้ 450 เครื่อง และ
ราชการ 1 เครื่อง

ตารางที่ 5.2 แผนงานขยายโทรศัพท์ในจังหวัดราชบุรี ตามโครงการ พ.ศ.2527-2535

ชุมสาย	ปัจจุบัน(2533)	เพิ่มในปี 2534	เพิ่มในปี 2535	รวม
ราชบุรี	3,000	3,072	-	6,072
บ้านโป่ง	2,600	-	1,496	4,096
โพธาราม	2,400	-	-	2,400
ดำเนินสะดวก	1,400	1,048	-	2,448
ปากท่อ	600	-	-	600
จอมบึง	600	-	-	600
วัดเพลง	-	512	-	512
บางแพ	-	256	-	256
สวนผึ้ง	-	256	-	256
เขาสูง	-	-	128	128
ห้วยกระบอก(อ.บ้านโป่ง)	-	-	256	256
กระจับ (อ.บ้านโป่ง)	-	-	256	256
โพหัก (อ.บางแพ)	-	-	256	256
เจ็ดเสมียน (อ.โพธาราม)	-	-	128	128
หนองโพ (อ.โพธาราม)	-	-	256	256
บัวงาม (อ.ดำเนินสะดวก)	-	-	256	256

ที่มา : สำนักงานจังหวัดราชบุรี

แผนที่จังหวัดราชบุรี
 แดง: โทรคัพท

สัญลักษณ์
 △ ที่ตั้งชุมชนลอย

ที่มา: สำนักงานจังหวัดราชบุรี

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนา
 อุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี

	แผนที่ 5.5
มาตราส่วน 0 8 12 20 กม.	

3.2 การไปรษณีย์โทรเลข ในปี 2532 ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขที่เปิดให้บริการแก่ประชาชนในจังหวัดมีทั้งสิ้น 11 แห่ง คือที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขในทุกอำเภอ รวม 9 อำเภอแล้วยังมีที่ทำการอีก 2 แห่ง คือ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขห้วยกระบอก ตำบลกรับใหญ่ อำเภอบ้านโป่ง และที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขหลักห้า ตำบลประสาธลสิทธิ์ อำเภอดำเนินสะดวก นอกจากที่ทำการ 11 แห่งแล้วยังเปิดที่ทำการเอกชน (ปณช.) อีก 28 ราย

นอกจากนี้การบริการด้านการไปรษณีย์ภัณฑ์ โทรเลข ธนาณัติ แล้วยังเปิดบริการสื่อสารอื่น ๆ อีก คือ

3.2.1 เทเล็กซ์ มี 16 เครื่อง มีผู้ขอใช้ 9 เครื่อง

3.2.2 วิทยุโทรคมนาคม มีผู้ขอใช้ 65 เครื่อง

3.2.3 วิทยุเฉพาะกิจแบบมือถือ มีผู้ขอใช้ 21 เครื่อง

3.2.4 วิทยุติดตามตัว มีผู้ขอใช้ 113 เครื่อง

สถิติปริมาณงานบริการไปรษณีย์-โทรเลข ของที่ทำการทุกแห่งในจังหวัดราชบุรีปีงบประมาณ 2533-2534 มีดังนี้

ตารางที่ 5.3 แสดงปริมาณงานบริการไปรษณีย์-โทรเลข

ประเภท	2533		2534	
	รับฝาก	ใช้จ่าย	รับฝาก	ใช้จ่าย
1. ไปรษณีย์ภัณฑ์ (ล้านชิ้น)	3.95	4.69	3.65	5.53
2. พัสดุไปรษณีย์ (ชิ้น)	47,818	79,070	50,225	89,505
3. โทรเลข (ฉบับ)	70,060	89,421	85,022	88,504
4. ธนาณัติในประเทศ				
- จำนวนฉบับ	97,479	84,101	840,858	448,466
- เงิน (ล้านบาท)	185.96	186.62	1,756.95	1,084.28
5. ธนาณัติระหว่างประเทศ				
- จำนวนฉบับ	34	750	-	-
- เงิน (ล้านบาท)	0.09	5.17	-	-
6. ตัวแลกเงินไปรษณีย์				
- จำนวนฉบับ	25,305	15,617	99,128	13.99
- เงิน (ล้านบาท)	3.71	3.21	108,533	23.84

หมายเหตุ : ประเภทที่ 1, 2 และ 3 เป็นข้อมูลรวมในประเทศและระหว่างประเทศ
ที่มา : สำนักงานการสื่อสารไปรษณีย์เขต 7 ราชบุรี

3.3 การสื่อสารใช้ในราชการ มีเครื่องโทรพิมพ์ติดต่อระหว่างจังหวัดกับราชการส่วนกลาง จำนวน 1 แห่ง คือ สถานีสื่อสาร สังกัดสำนักงานจังหวัดราชบุรี สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (ตั้งอยู่บริเวณกองกำกับฯ) สำหรับการสื่อสารระหว่างจังหวัดกับอำเภอ ตำบล ก็ใช้วิทยุข่ายกรมการปกครอง (ตั้งอยู่บนศาลากลางจังหวัดราชบุรี) นอกจากนี้ก็มีวิทยุของส่วนราชการอื่น ๆ ใช้อีกตามความจำเป็น เช่น ของตำรวจ, สาธารณสุขจังหวัด เป็นต้น

3.4 สถานีวิทยุและโทรทัศน์ จังหวัดราชบุรีไม่มีเครือข่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ แต่ประชาชนสามารถรับสัญญาณโทรทัศน์โดยตรงจากกรุงเทพมหานครได้ทุกช่อง สัญญาณภาพชัดเจนดี สำหรับวิทยุกระจายเสียง มี 2 สถานี คือ

3.4.1 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี กระจายเสียงด้วยระบบ A.M. ความถี่ 1,593 KHz

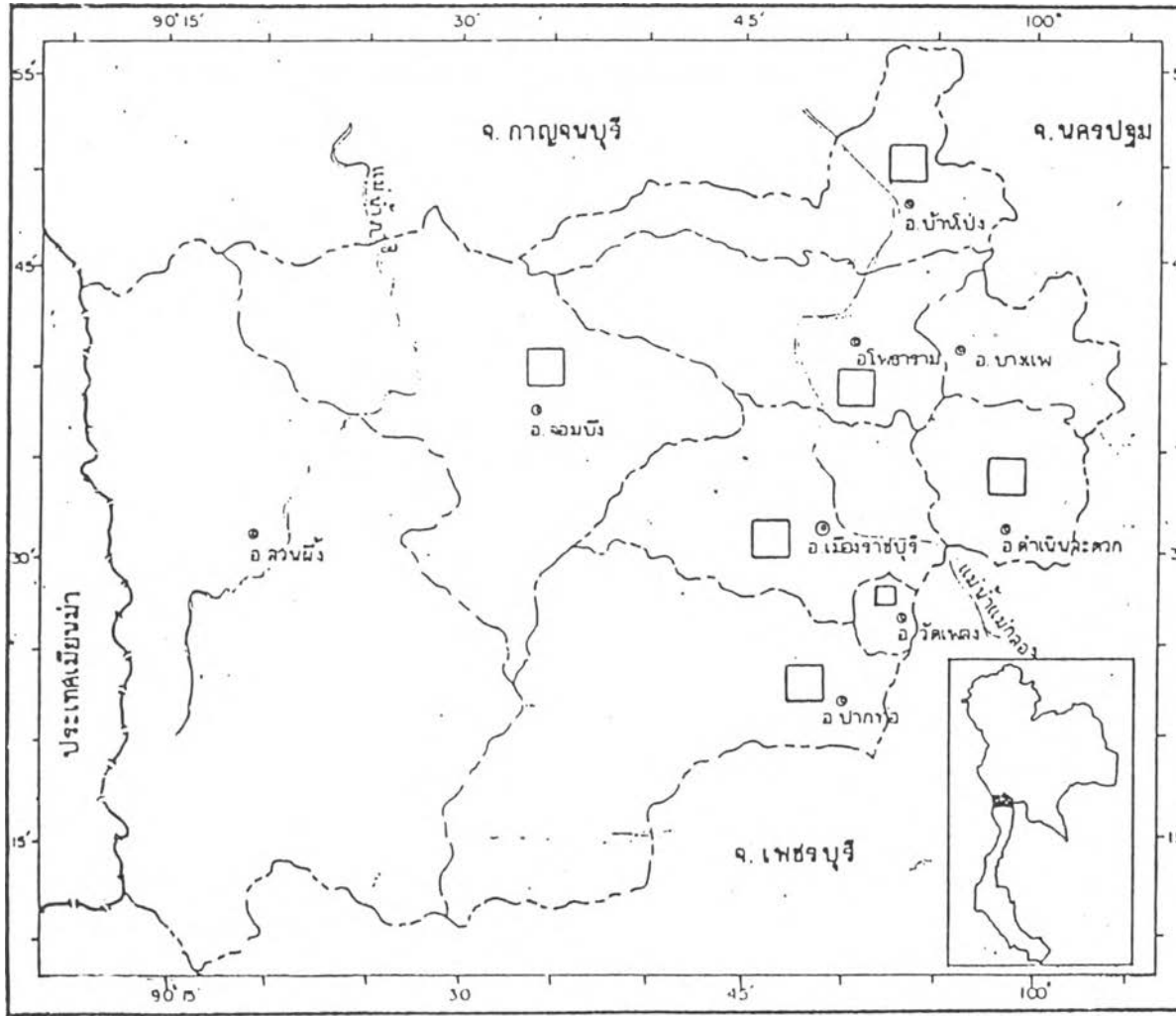
3.4.2 สถานีวิทยุกระจายเสียงกรมสรรพาวุธทหารบก จังหวัดราชบุรี (สพ.ทบ.) ตั้งอยู่ตำบลอ่างทอง อำเภอเมืองราชบุรี กระจายเสียงด้วยระบบ F.M. ความถี่ 99.25 MHz

3.5 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เปิดบริการจำหน่ายในขณะนี้ รวม 6 ฉบับ ส่วนใหญ่ออกรายบักย์ ได้แก่ ก้าวหน้า พลังชน ลุ่มน้ำแม่กลอง สยามนิวส์ หลักเมือง และยุคใหม่

3.6 การประปา การประปาในเขตจังหวัดราชบุรี ได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนสำหรับอุปโภคบริโภคได้กว้างขวาง โดยมีหน่วยงานราชการช่วยเหลือและส่งเสริม คือ การประปาส่วนภูมิภาค (กรมโยธาธิการ) ศูนย์ประชาชนเขต 7 ราชบุรี และศูนย์สุขาภิบาลเขต 7 ราชบุรี (กรมอนามัย) ประเภทการประปาของจังหวัดที่มีอยู่แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ ประปาส่วนภูมิภาค ประปาเทศบาล ประปาสุขาภิบาล ประปาตำบล ประปาหมู่บ้าน และประปาสหกรณ์ สำหรับเขตชุมชนใหญ่ ๆ ที่มีการประปาใช้ดังนี้

<u>ท้องที่/อำเภอ</u>	<u>หน่วยงานรับผิดชอบ</u>
1. เทศบาลเมืองราชบุรี	ประปาเทศบาลเมืองราชบุรี
2. ตำบลเขาแร้ง อ.เมืองราชบุรี	ประปาดำบลเขาแร้ง
3. ตำบลอ่างทอง อ.เมืองราชบุรี	ประปาอ่างทอง
4. ตำบลห้วยชินสีห์ อ.เมืองราชบุรี	ประปาห้วยชินสีห์
5. เทศบาลเมืองบ้านโป่ง	ประปาส่วนภูมิภาค

แผนที่จังหวัดราชบุรี

แสดง: ประปา

สัญลักษณ์

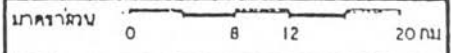
ที่ตั้งประปา

ที่มา: สำนักงาน จังหวัดราชบุรี

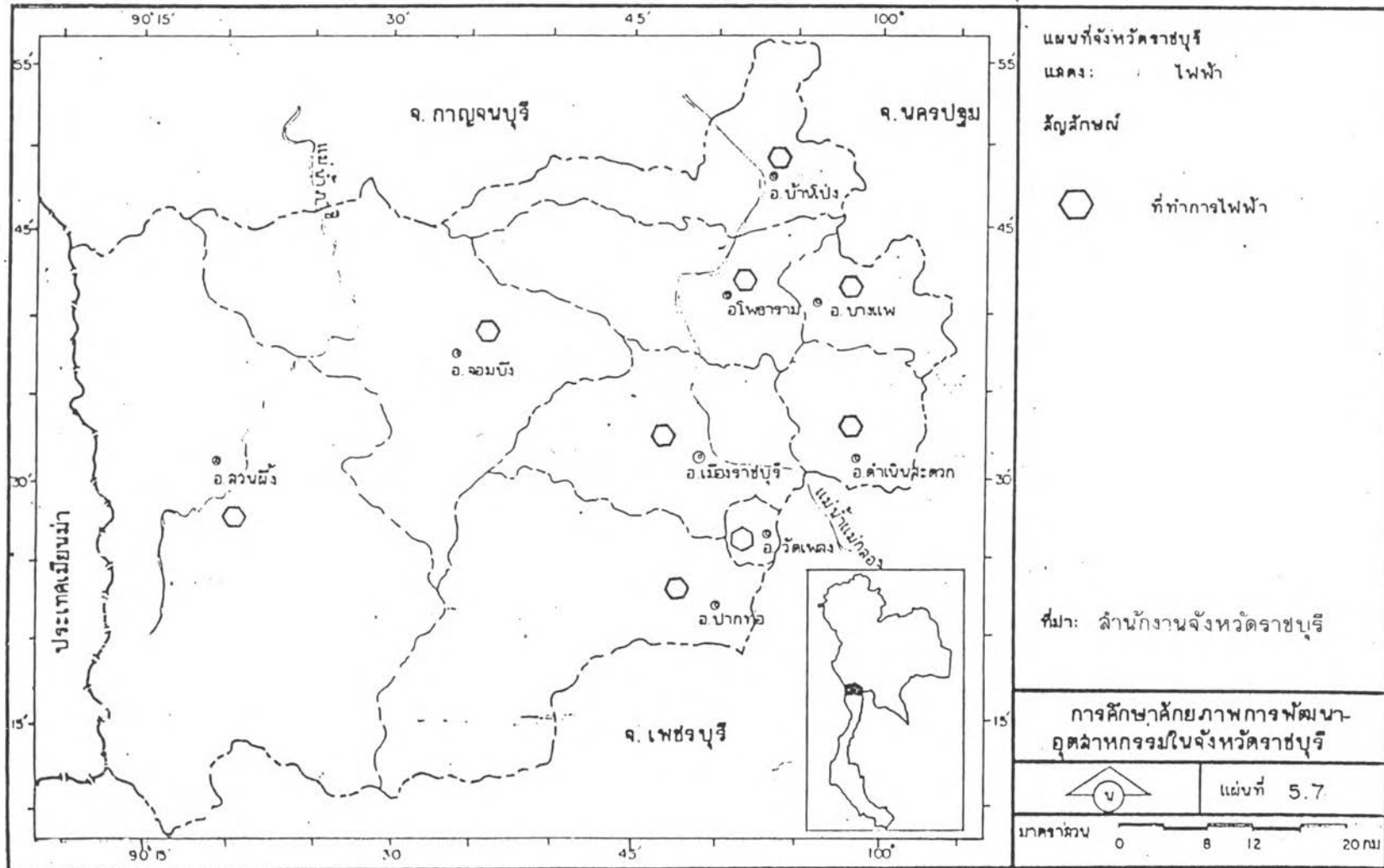
การศึกษาศักยภาพการพัฒนา
อุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี

แผ่นที่ 5.6

6. เทศบาลเมืองโพธาราม	ประปาเทศบาลเมืองโพธาราม
7. ตำบลเจ็ดเสมียน อ.โพธาราม	ประปาสหกรณ์ตำบลเจ็ดเสมียน
8. สุขาภิบาลดำเนินสะดวก	ประปาสุขาภิบาลดำเนินสะดวก
9. สุขาภิบาลบางแพ	ประปาสุขาภิบาลบางแพ
10. อำเภอปากท่อ	ประปาส่วนภูมิภาค
11. สุขาภิบาลจอมบึง	ประปาสุขาภิบาลจอมบึง
12. สุขาภิบาลวัดเพลง	ประปาสุขาภิบาลวัดเพลง

3.7 การไฟฟ้า ในเขตจังหวัดราชบุรีมีบริการไฟฟ้าส่วนภูมิภาครับผิดชอบ รวม 4 หน่วยงาน คือ

- 3.7.1 สำนักงานการไฟฟ้าจังหวัดราชบุรี รับผิดชอบ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง ปากท่อ จอมบึง วัดเพลง และสวนผึ้ง
- 3.7.2 สำนักงานการไฟฟ้าบ้านโป่ง รับผิดชอบในเขตอำเภอบ้านโป่ง
- 3.7.3 สำนักงานการไฟฟ้าโพธาราม รับผิดชอบ 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอโพธาราม และบางแพ
- 3.7.4 สำนักงานการไฟฟ้าดำเนินสะดวก รับผิดชอบในเขตอำเภอดำเนินสะดวก

ปัจจุบันการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้บริการให้ประชาชนมีไฟฟ้าใช้แล้วเกือบทุกหมู่บ้าน คิดเป็นหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้แล้วทั้งสิ้นร้อยละ 96.7 ของหมู่บ้านทั้งจังหวัด ดังนี้

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้านทั้งหมด	หมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้	คิดเป็นร้อยละ
เมืองราชบุรี	21	182	182	100
บ้านโป่ง	14	165	165	100
โพธาราม	18	143	143	100
ดำเนินสะดวก	13	99	99	100
บางแพ	7	64	64	100
ปากท่อ	12	79	76	96
จอมบึง	6	63	62	98
วัดเพลง	3	28	28	100
สวนผึ้ง	7	58	50	86
รวม	101	883	854	96.7

จากสถิติการใช้ไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดราชบุรี (เฉพาะเขตเมืองราชบุรี ปากท่อ จอมบึง วัดเพลง และสวนผึ้ง) ปี 2535 มีผู้ใช้ไฟ 55,535 ราย กระแสไฟฟ้าที่จำหน่ายได้รวม 12.5 ล้านกิโลวัตต์/ชม.

4. ปัจจัยด้านวัตถุดิบ

จังหวัดราชบุรีมีวัตถุดิบที่มีความสำคัญต่อการพัฒนามาก อาทิ มีแหล่งหินที่ดี, แหล่งดินที่มีคุณภาพในการผลิตอิฐ, มีความสะดวกในการขนส่งวัตถุดิบจากแหล่งผลิตใกล้เคียง คือ ชานอ้อย, ไร่ จากจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำมาผลิตกระดาษ

5. ปัจจัยด้านแรงงาน

ในด้านแรงงาน พบว่าประชากรในจังหวัดราชบุรีมีฝีมือและความสามารถในงานประเภทต่าง ๆ เช่น การต่อตัวถังรถยนต์ รถโดยสาร, การปั้นอิฐ, การทอผ้า ตลอดจนงานช่างประเภททั่วไป

วิเคราะห์พื้นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี

จากการได้นำปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งของโรงงาน และผลจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับศักยภาพของพื้นที่ซึ่งได้กำหนดปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพของพื้นที่คือ

1. ความสะดวกในการเข้าถึง
2. การขนส่ง
3. ระบบโครงสร้างพื้นฐาน
4. แหล่งวัตถุดิบ
5. แหล่งแรงงาน

ตารางที่ 5.4 แสดงการกำหนดศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดราชบุรี

ลำดับ	ปัจจัย	ความพร้อมของอำเภอ								
		เมือง	บ้านโป่ง	โพธาราม	บางแพ	ดำเนินสะดวก	ปากท่อ	วัดเพลง	จอมบึง	สวนผึ้ง
1	การเข้าถึง	70	70	56	56	42	56	28	28	28
2	การขนส่ง	70	70	42	42	42	56	42	28	28
3	ระบบโครงสร้างพื้นฐาน	56	56	42	42	42	42	28	28	28
4	แหล่งวัตถุดิบ	56	56	42	28	28	38	28	28	28
5	แหล่งงาน	42	56	42	28	28	28	14	14	28
รวม		294	308	224	196	182	220	140	126	140
ระดับความพร้อมของพื้นที่		2	1	3			4			

- หมายเหตุ
- 5 = มีความพร้อมมากที่สุด
  - 4 = มีความพร้อมมาก
  - 3 = มีความพร้อมปานกลาง
  - 2 = มีความพร้อมน้อย
  - 1 = มีความพร้อมน้อยที่สุด

ที่มา : เจ้าของโรงงาน/สอบถาม/สัมภาษณ์/สังเกต

จากตารางที่ 5.4 (ใช้วิธี Overlay Technique)

อำเภอบ้านโป่ง มีความพร้อมของพื้นที่เป็นอันดับที่ 1 โดยได้ 308 คะแนน ซึ่งในอำเภอบ้านโป่งมีการคมนาคมที่สะดวก และมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมเพียง ใกล้เคียงวัตถุดิบ ตลอดจนมีแรงงานที่มีฝีมือมาก โดยมีอุตสาหกรรมที่สำคัญ คือ อุตสาหกรรมประกอบตัวถังรถยนต์ รถโดยสาร รถบรรทุก ซึ่งตั้งโรงงานอยู่ตามสองข้างทางของถนนสายหลักของอำเภอ และมีบางโรงงานที่กระจายตัวออกไปอยู่ใกล้ ๆ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งใกล้เคียงวัตถุดิบ, ตลาด, แรงงาน ได้แก่ โรงงานเยื่อกระดาษ

อำเภอเมือง มีความพร้อมของพื้นที่เป็นอันดับที่ 2 โดยได้ 294 คะแนน ซึ่งอำเภอเมืองจะเป็นเมืองศูนย์กลางด้านการบริหาร ปกครอง ด้านพาณิชย์กรรม ด้านการศึกษา และการสาธารณสุข อุตสาหกรรมที่อำเภอเมือง คือ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผาและอุตสาหกรรมทอผ้า ซึ่งอยู่ตามถนนหลักของจังหวัด โดยอำเภอเมืองมีการขนส่งได้ 3 ทาง คือ ทางรถไฟ ทางรถยนต์ และทางเรือ และมีระบบโครงสร้างพื้นฐานครบถ้วน ตลอดจนมีแหล่งวัตถุดิบ และแรงงานมากในอำเภอ ดังได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าจังหวัดราชบุรีเป็นเมืองหลักของภาคตะวันตก ดังนั้นระบบโครงสร้างพื้นฐาน จึงมีการพัฒนาให้ครบถ้วนตามนโยบายรัฐบาล

อำเภอโพธาราม มีความพร้อมเป็นอันดับ 3 โดยได้ 224 คะแนน ซึ่งอำเภอโพธารามจะมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก เนื่องจากใกล้ถนนสายหลัก (เพชรเกษม) และมีระบบโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนใหญ่ครบถ้วนแล้ว และในอำเภอนี้ในปี 2537 ได้มีสนามบินเกิดขึ้น ซึ่งจะมีนักธุรกิจได้เดินทางมาสำรวจ และเยี่ยมชมภายในจังหวัด ซึ่งเป็นโอกาสอันดีของอำเภอโพธารามที่ทางจังหวัดจะมีโครงการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการตัดถนน เพิ่มขึ้นและขยายถนนที่มีอยู่เดิมให้กว้างยิ่งขึ้น และโรงงานอุตสาหกรรมส่วนมากจะอยู่ตามถนนสายหลักของอำเภอ คือ โรงงานทอผ้า

อำเภอปากท่อ มีความพร้อมเป็นอันดับ 4 ซึ่งได้คะแนน 220 คะแนน ซึ่งอำเภอปากท่อมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก โดยมีถนนเพชรเกษมเป็นถนนหลัก มีพื้นที่ว่างเปล่าอีกมากที่จะทำประโยชน์ได้ และราคาที่ดินมีราคาต่ำกว่าทุกอำเภอที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นในพื้นที่ของอำเภอปากท่อจึงมีโรงงานที่จะเข้ามาตั้งในอนาคตอีกมาก โรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของอำเภอปากท่อ คือ โรงงานไม้ บด ย่อยหิน ซึ่งมีแหล่งวัตถุดิบอยู่ปาก (เขาส่ามงาม, เขาพระเอก) และในอำเภอมีระบบโครงสร้างพื้นฐานยังไม่พร้อมมากนัก เพราะอำเภอที่ผ่านมาจากจังหวัดยังไม่ได้สนับสนุนเท่าที่ควร

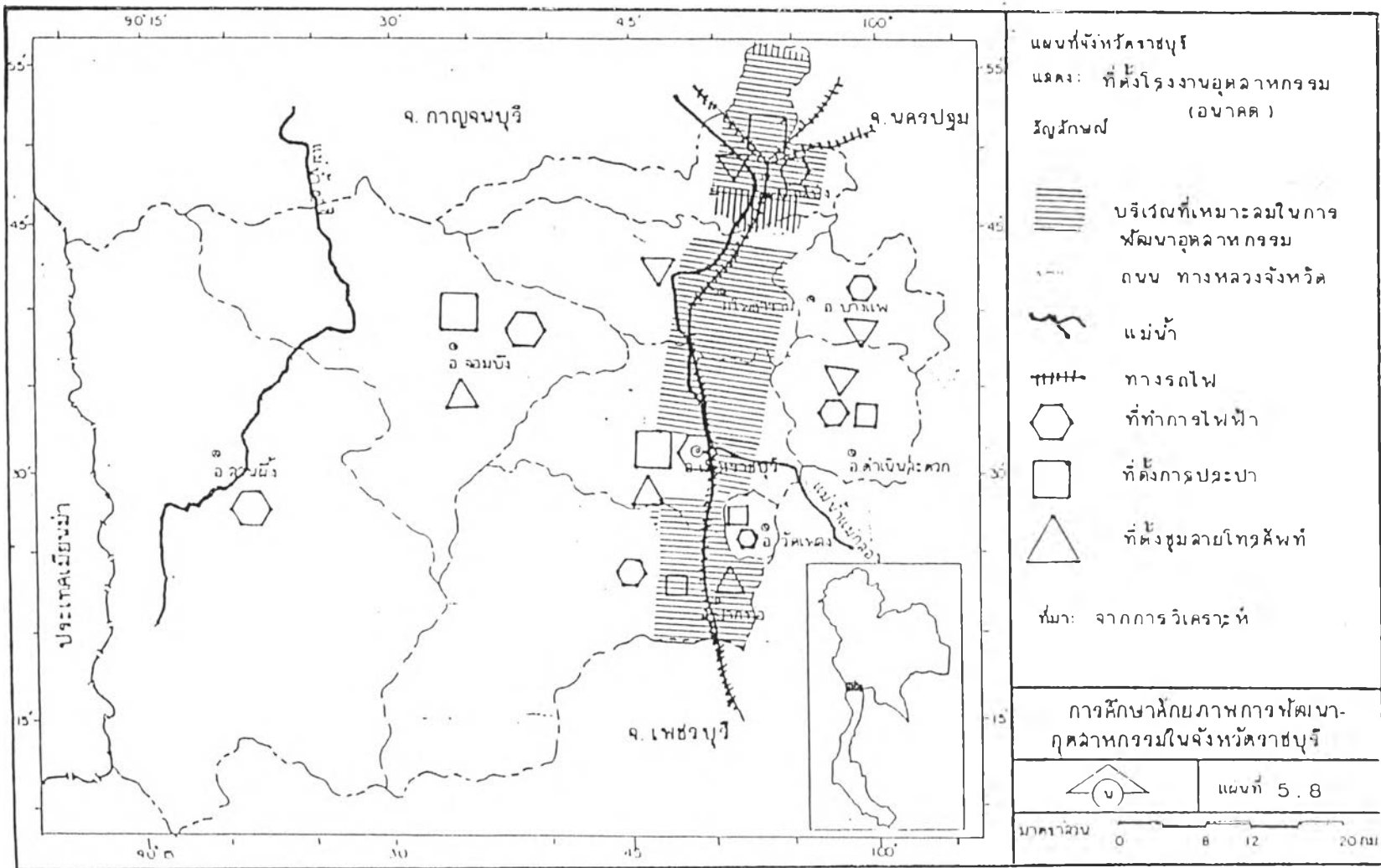
อำเภอบางแพ ได้มีโรงงานตั้งขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. 2535 หลายโรง และมีเงินทุนสูงทั้งหมด ซึ่งเมื่อดูจากแผนที่แล้ว จะตั้งอยู่ในบริเวณที่รัฐบาลกำลังส่งเสริมให้เป็นเขตอุตสาหกรรมและตามเส้นทางหลวงของจังหวัด

อำเภอวัดเพลง ซึ่งเป็นอำเภอเล็ก ๆ ก็ได้มีการทำโรงงานแบบในครัวเรือน คือทำน้ำตาลมะพร้าว ซึ่งมีแรงงานในครอบครัวเท่านั้น จากการสอบถามแล้วได้พบว่าทำน้ำตาลมะพร้าวเพื่อรับประทานเอง และที่เหลือบางส่วนก็นำไปขายที่อำเภอดำเนินสะดวก (ตลาดน้ำดำเนินสะดวก) และในอำเภอวัดเพลงนี้จากการที่ข้าพเจ้าได้ไปดูสภาพพื้นที่และสัมภาษณ์ประชาชน ข้าพเจ้าก็ได้เห็นธนาคารกรุงเทพฯ สาขาวัดเพลง ซึ่งกำลังก่อสร้างอยู่ (วันที่ 30 กันยายน 2537) โดยเป็นธนาคารแห่งแรกของอำเภอ เพราะเดิมไม่มีเลย

อำเภอดำเนินสะดวก พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะแก่การทำกิจกรรมมากกว่า จึงไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่

อำเภอจอมบึง และอำเภอสวนผึ้ง ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับประเทศพม่า ปัจจุบันมีโรงงานเข้าไปเริ่มก่อสร้างหลายโรงงานแล้ว ซึ่งผู้วิจัยได้ไปสอบถามอุตสาหกรรมจังหวัด ก็พบว่าทางอำเภอสวนผึ้งนั้นทางรัฐบาลกำลังจะขอซื้อแก๊ส, ไฟฟ้าจากประเทศพม่า ซึ่งในอนาคตในพื้นที่ของอำเภอสวนผึ้งและอำเภอจอมบึง จะต้องมีการขยายตัวอีกมากมาย เพราะมีปัจจัยเกื้อหนุนดังกล่าว

จึงกล่าวสรุปได้ว่า การตั้งโรงงานของจังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่จะถูกต้องตามหลักวิชาการ คือใช้ความได้เปรียบของทำเลที่ตั้ง, บริเวณที่ตั้งมีสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ มีที่ตั้งห่างจากชุมชนอาศัย (บางโรงงานที่ตั้งก่อนแล้ว ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ คือ โรงงานทอผ้า 2 โรง โรงงานปั่นโอง 2 โรง ซึ่งอยู่ในเขตเมืองราชบุรี และข้าพเจ้าได้สอบถามเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง พบว่าโรงงานที่ตั้งมาก่อนที่ชุมชนเมืองราชบุรีจะขยายตัวมาถึงปัจจุบัน) และในสภาพปัจจุบันนี้โรงงานต่าง ๆ ดังกล่าวก็ได้ลดการผลิตลงและมีโรงงานทอผ้าเล็กกิจการ เพื่อทำเป็นตึกอาคารพาณิชย์กรรม 3 ชั้น จึงเป็นที่น่ายินดีของอำเภอเมืองที่โรงงานจะเลิกกิจการไปเอง ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าที่เดิมมีราคาสูงชัน และมีมลพิษทางเสียงที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ซึ่งสาเหตุดังกล่าวจะทำให้การประกอบการไม่คุ้มทุน และจะส่งผลให้โรงงานมีปัญหาเกี่ยวกับชุมชน จนในที่สุดจะมีการเปลี่ยนแปลงไป

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรม

จากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดราชบุรี ทำให้มีศักยภาพในการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในอัตราร้อยละ 7.8, 8.7 และ 7.1 ในปี 2535, 2536 และ 2537 ตามลำดับ ซึ่งเป็นอัตราสูงสุด ดังนั้นเศรษฐกิจของจังหวัดราชบุรี จึงมีความเติบโตไปตามเศรษฐกิจของประเทศด้วย
  - 7.1 ในปี 2535, 2536 และ 2537 ตามลำดับ ซึ่งเป็นอัตราสูงสุด ดังนั้นเศรษฐกิจของจังหวัดราชบุรี จึงมีความเติบโตไปตามเศรษฐกิจของประเทศด้วย
2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (2535-2539) ส่งเสริมให้จังหวัดราชบุรีเป็นเมืองศูนย์กลางความเจริญทางภาคตะวันตก พร้อมทั้งได้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณตามแผนบ้างแล้ว อาทิ โครงการพัฒนาถนน เป็นถนนขนาดสี่ช่องทาง เป็นต้น
3. จังหวัดราชบุรีมีแผนพัฒนาจังหวัดระยะ 5 ปี ตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 โดยมุ่งส่งเสริมการขยายตัวทางอุตสาหกรรมพร้อมปรับโครงสร้างทางการเกษตร และโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับซึ่งกันและกัน
4. จังหวัดราชบุรีอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร อันเป็นศูนย์กลางความเจริญของประเทศเพียงประมาณ 100 กิโลเมตร พร้อมการคมนาคมขนส่ง เข้าถึงและผ่านไปจังหวัดอื่น ๆ สะดวกทั้งทางรถยนต์ด้วยทางหลวงแผ่นดิน 4 สาย ทางหลวงจังหวัดติดต่อระหว่างอำเภอ 4 สาย มีรถไฟจากกรุงเทพมหานครผ่านไปยังภาคใต้ถึงประเทศมาเลเซีย วันละ 23 ขบวน ตลอด 24 ชั่วโมง มีการคมนาคมขนส่งทางน้ำตามแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำภาชี และคลองดำเนินสะดวก และมีสนามบินเล็กของเอกชนที่อำเภอโพธาราม
5. จังหวัดราชบุรีมีแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำภาชี และคลองดำเนินสะดวก ให้ความอุดมสมบูรณ์แก่พื้นที่ทางตะวันออกและบางส่วนของตอนกลางของจังหวัดในอำเภอดำเนินสะดวก อำเภอบางแพ อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม และบางส่วนของอำเภอเมือง และส่วนอื่น ๆ โดยเฉพาะทางตะวันตกค่อนข้างแห้งแล้ง เป็นที่สูงของอำเภोजอมบึง อำเภอสวนผึ้ง และบางส่วนของอำเภอปากท่อ ได้รับน้ำจากระบบชลประทานมากพอควร จากข้อได้เปรียบด้านแม่น้ำลำคลอง ทำให้สามารถขนส่งทางน้ำได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งจะลดต้นทุนการขนส่งได้มาก

6. มูลค่าผลิตภัณฑ์ของจังหวัดราชบุรีที่ ปี 2529-2534 ซึ่งเห็นว่าจังหวัดราชบุรีมีสาขาการผลิตที่สำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ อุตสาหกรรม การเกษตร (กสิกรรม และปศุสัตว์) คำส่งและคำปลัก และเหมืองแร่ และการย่อยหิน บางปีมีมูลค่าลดลงแต่ยังคงค่อนข้างสูง อุตสาหกรรมมีมูลค่า 3,635.32 ล้านบาท ในปี 2529 เพิ่มขึ้นเป็น 6,237.12 ล้านบาท ในปี 2534 คำส่งและคำปลักมีมูลค่า 2,221.81 ล้านบาท ในปี 2529 เป็น 3,369.84 ล้านบาท ในปี 2534 และเหมืองแร่ และการย่อยหินมีมูลค่า 298.65 ล้านบาท ในปี 2529 เป็น 366.73 ล้านบาท (ตารางที่ 4.4)

จากศักยภาพ ข้อ 1-6 เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทำให้จังหวัดราชบุรีมีโอกาสที่จะพัฒนาจังหวัดราชบุรีให้เป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคตะวันตกค่อนข้างสูง โดยส่งเสริมให้เอกชนลงทุนในสาขาการผลิตที่สำคัญ คือ อุตสาหกรรมการผลิต

ศักยภาพของพื้นที่ที่มีผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเฉพาะสาขา

1. ลักษณะทางภูมิประเทศจังหวัดราชบุรี แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ บริเวณที่ราบต่ำทางตอนกลาง มีความสูง 1-20 เมตร และบริเวณที่สูงและภูเขาทางตะวันตก

2. จังหวัดราชบุรีมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทั้งสิ้น 3,248 ล้านไร่ ใช้เพื่อการเกษตร 1,402 ล้านไร่ หรือร้อยละ 43.19 เป็นป่าไม้ 1,166 ล้านไร่ หรือร้อยละ 38.16 พื้นที่อุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัย 0.083 ล้านไร่ หรือร้อยละ 2.58 และเป็นที่ยาเสพติด 0.522 ล้านไร่ หรือร้อยละ 16.07 ทำให้ยังมีที่ว่างที่จะพัฒนาเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมมีมาก

3. สมรรถนะดินของจังหวัดราชบุรีในแต่ละอำเภอค่อนข้างจะแตกต่างกัน พื้นที่ทางตะวันออกซึ่งประกอบด้วย อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอบางแพ และบางส่วนของอำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม และอำเภอเมือง เหมาะแก่การทำสวนผลไม้ พืชผักและทำนา ทางตอนกลางประกอบด้วย พื้นที่บางส่วนของอำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอปากท่อ

4. การพัฒนาด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

จากผลการศึกษา พบว่าพื้นที่ที่มีศักยภาพ (ตารางที่ 5.4) ที่จะรองรับการพัฒนา

อุตสาหกรรม คือพื้นที่ที่มีความพร้อมสูงนั้น จะพบว่าพื้นที่อำเภอบ้านโป่งมีความพร้อมสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอโพธาราม อำเภอปากท่อ ตามลำดับ

ศักยภาพของอุตสาหกรรมที่มีผลต่อการพัฒนาเมืองราชบุรี

จากการศึกษาจะพบว่าเมืองอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่จะพัฒนา 5 ประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมทำเยื่อกระดาษ ทำกระดาษเหนียว และกระดาษเขียน อุตสาหกรรมต่อตัวถังรถยนต์โดยสาร และรถบรรทุก อุตสาหกรรมผลิตโถงมังกร และเครื่องปั้นดินเผา อุตสาหกรรมทอผ้า

1. ศักยภาพของอุตสาหกรรมทำเยื่อกระดาษ กระดาษเหนียว และกระดาษเขียน

การพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทนี้ สามารถเติบโตและพัฒนาสู่อุตสาหกรรมต่อเนื่องได้มาก เนื่องจากตำแหน่งที่ตั้งของจังหวัดราชบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อำเภอบ้านโป่ง ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ได้เปรียบ ในอุตสาหกรรมประเภทนี้ เพราะพื้นที่ที่ว่างที่จะตั้งโรงงานอุตสาหกรรม อยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ คือ เยื่อไม้ไผ่ จากจังหวัดกาญจนบุรี และไม้ไกลจากแหล่งตลาดถึงกรุงเทพฯ อีกทั้งการคมนาคมที่เป็นศูนย์กลาง มีถนนที่ติดต่อกับภาคใต้, ภาคกลาง และภาคตะวันตก จึงทำให้พื้นที่จังหวัดราชบุรี มีศักยภาพที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทนี้ได้

2. ศักยภาพของอุตสาหกรรมต่อตัวถังรถยนต์โดยสารและรถบรรทุก

เนื่องจากความได้เปรียบของที่ตั้งของอำเภอบ้านโป่งที่เป็นชุมทางในการขนส่งทางรถยนต์ ทำให้เกิดอุตสาหกรรมต่อตัวถังรถยนต์ขึ้น ประกอบกับความปราณีตของฝีมือ ทำให้ผลงานเป็นที่ยอมรับทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ ประกอบกับแรงงานที่มีจำนวนมาก และมีฝีมือในอุตสาหกรรมด้านนี้ ทำให้ อ.บ้านโป่ง มีศักยภาพที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมต่อตัวถังรถยนต์ฯ นอกจากนี้ การต่อตัวถังรถยนต์ที่ อ.บ้านโป่ง มีแนวโน้มที่จะสามารถส่งขายประเทศใกล้เคียง เช่น ลาว พม่า กัมพูชา เวียดนาม อีกด้วย

3. ศักยภาพอุตสาหกรรมผลิตโถงมังกร และเครื่องปั้นดินเผา

ราชบุรี เป็นแหล่งสำคัญในการผลิตเซรามิก และการผลิตยังสามารถพัฒนาไปได้อีกไกล การผลิตเซรามิกนี้แม้ช่องทางและมีโอกาสดีมาก สำหรับการผลิตที่จังหวัดราชบุรี ไม่ว่าจะ

เป็นด้านวัตถุดิบ ความรู้ ความชำนาญ ตลอดจนด้านการตลาด อำเภอเมืองก็อยู่ในสภาพที่พร้อม และมีความเหมาะสมมากที่สุด

4. ศักยภาพอุตสาหกรรม ไม้ บด ย่อยหิน

จากความได้เปรียบของสภาพภูมิประเทศที่มีภูเขาหินที่มีคุณภาพดีทำให้เกิด อุตสาหกรรม ไม้ บด ย่อยหิน ประกอบกับความเป็นศูนย์กลาง ภาคตะวันตก ทำให้จังหวัดราชบุรี สามารถเป็นศูนย์กลางของการค้าหิน ประกอบกับอุตสาหกรรมการก่อสร้างเจริญเติบโตอย่างมาก ทำให้ความต้องการหินเพื่อการก่อสร้างทวีมากขึ้น ดังนั้นเมื่อมีความต้องการมาก ทำให้แนวโน้ม ของอุตสาหกรรม ไม้ บด ย่อยหิน ในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีก็จะมีมากขึ้น

5. ศักยภาพอุตสาหกรรม ทอผ้า

จากการสืบทอดทางอารยธรรม การทอผ้าจากบรรพบุรุษ ผ้าพื้นเมืองจาก อำเภอ ไพราราม มีชื่อเสียง ในระบบต่อมาการประกอบการผลิตผ้าพื้นเมืองเริ่มทำกันเป็นจำนวนมาก จน ในปัจจุบันได้ประกอบกันเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นโรงงานและอุตสาหกรรมในครัวเรือน จากศักยภาพ ที่มีแรงงานที่มีฝีมือทำให้โรงงานทอผ้า เหล่านี้พัฒนาการผลิตจากผ้าพื้นเมืองเป็นผลิตผ้าทุกประเภท

แนวทางการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม

พื้นที่ในจังหวัดราชบุรีมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสมในการทำเกษตรกรรมอันเนื่องจากการที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติและการชลประทานสมบูรณ์ ได้แก่ อำเภอบ้านโป่ง ไพราราม เมือง ราชบุรี ดำเนินสะดวก บางแพ และวัดเพลง แต่เมื่อพิจารณาทางด้านที่ตั้งของแหล่งอุตสาหกรรม แล้ว แนวพื้นที่ต่อเนื่องตามแนวฝั่งตะวันตกของแม่น้ำแม่กลองและถนนเพชรเกษม ในเขตพื้นที่ อำเภอบ้านโป่ง-ไทราราม และอำเภอเมือง-ปากท่อ มีความเหมาะสมที่สุดในการเป็นแหล่ง อุตสาหกรรมที่สำคัญในอนาคต อันเนื่องมาจากความได้เปรียบในทางภูมิศาสตร์ แหล่งน้ำ และ เครือข่ายการคมนาคมที่มีอยู่ พร้อมทั้งบริการสาธารณูปโภคสาธารณูปการต่าง ๆ ดังนั้นเพื่อให้ จังหวัดราชบุรีเติบโตในทิศทาง (Direction) ที่กำหนดอัตราการเติบโต (Rate of Growth) รวดเร็วพอควรและส่งเสริมสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน กำหนดแนวทางการพัฒนาเมืองราชบุรีไว้ดังนี้

จากสภาพความพร้อมทางด้านลักษณะทางภูมิศาสตร์ ลักษณะที่ดิน การใช้ประโยชน์จาก ที่ดิน การเติบโตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม และเพื่อการเติบโตอย่างมีระเบียบในอนาคต พร้อมกับการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่ดีควรจะกำหนดการใช้ที่ดิน เพื่อที่จะสนับสนุนการพัฒนา อุตสาหกรรมและการพัฒนาเมือง เป็น 3 พื้นที่ดังนี้

เขต 1 บริเวณด้านเหนือ ประกอบด้วยพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอโพธาราม อำเภอบ้านโป่ง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยระหว่าง 1-10 เมตร เป็นพื้นที่ที่มีดินและน้ำอุดมสมบูรณ์ แต่ยังคงขาดถนนที่ได้มาตรฐานระหว่างอำเภอโพธารามกับถนนเพชรเกษม

เขต 2 บริเวณตอนกลางของจังหวัด ประกอบด้วยพื้นที่อำเภอเมือง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ย 1-20 เมตร มีความอุดมสมบูรณ์จากแม่น้ำแม่กลองและตามแนวถนนเพชรเกษม ซึ่งเป็นถนนสายหลักของจังหวัดมีการคมนาคมขนส่งสะดวกและมีโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ค่อนข้างมาก ให้เป็นพื้นที่สำหรับศูนย์กลางการพัฒนาของจังหวัด และอุตสาหกรรม โดยมีสัดส่วนพอเหมาะซึ่งกันและกันพร้อมกับการแบ่งเขตภายในให้เหมาะสม แต่ยังคงขาดด้านการควบคุมมลพิษ เช่น การบำบัดน้ำเสีย

เขต 3 บริเวณตอนใต้ คือ บริเวณอำเภอบางกอก เป็นพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยระหว่าง 200-300 เมตร สภาพธรรมชาติสวยงามของที่ราบสูงและภูเขาสลับซับซ้อน ประชากรหนาแน่นน้อยมากและมีเขตแดนติดต่อกับสหภาพม่า หรือเป็นพรมแดนทางตะวันตกของประเทศไทย ควรเป็นพื้นที่ที่มีอุตสาหกรรมใช้น้ำน้อย ในการพัฒนาควรพัฒนาจัดหาระบบน้ำ เพื่อให้บริการแก่อุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากบริเวณนี้เหมาะแก่การตั้งนิคมอุตสาหกรรม

จากการศึกษาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ พบว่ามีอุตสาหกรรม 5 สาขาที่สามารถส่งเสริมเพื่อพัฒนาให้มีความก้าวหน้าเมื่อศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดราชบุรี พบว่ามีศักยภาพที่สามารถรองรับอุตสาหกรรมได้ โดยสามารถแบ่งพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละประเภทดังนี้

1. อุตสาหกรรมกระดาษ บริเวณอำเภอบ้านโป่ง
2. อุตสาหกรรมต่อตัวถังรถ บริเวณอำเภอบ้านโป่ง
3. อุตสาหกรรมผลิตไอน้ำ บริเวณอำเภอเมือง
4. อุตสาหกรรมไม้ บดหิน บริเวณอำเภอบางกอก
5. อุตสาหกรรมทอผ้า บริเวณอำเภอโพธาราม

ศักยภาพของพื้นที่ที่มีความพร้อมที่จะรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมเฉพาะสาขาแต่ยังมีความไม่สมบูรณ์บางประการ โดยในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง ต้องขยายนิคมอุตสาหกรรมในเทศบาลเมืองบ้านโป่ง เนื่องจากพื้นที่ในเมืองซึ่งมีอุตสาหกรรมด้านต่อตัวถังรถยนต์อยู่มาก มีการจราจรที่ไม่สะดวก อำเภอเมือง ต้องมีการสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย อำเภอโพธาราม ต้องขยายถนนและปรับปรุงให้ได้มาตรฐานเพื่อเชื่อมโยงกับถนนเพชรเกษม อำเภอบางกอกต้องจัดหาระบบน้ำเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรม